

zgodaj zjutraj se potem poberejo. Tako se več večerov zaporedoma ravna, dokler zginejo polži.

Tudi s finim žveplom, katerega potrosimo po zemlji, jih hitro odpodimo.

Grilčke in druge živali odpodimo, če potaknemo v luknjice česnjeve stroke.

Cepilni vosek se napravlja iz 4 lotov voska, 4 lote smole in 6 lotov trpentina. Vse to se raztopi v kozici nad ognjem in potem ohladi.

„Gosp. L.“

Politične stvari.

Palackijev zagovor.

(Konec.)

Posebno gorke zaklada Palacky ustavovercem, ki mislijo, da je Avstrija že njihova, ki so najprvo Nemci in zaradi tega po vsi sili hočejo, da nemški element ima prvo mesto v Avstriji; zato pa zatirajo vse druge narode in jim kratijo pravice po §. 19. jim zagotovljene. Po pravici zamore res reči:

„Lahko bi mi ugovarjal kdo ter me prašal: „Ali je mogoče, da bi se Slovani tako prezirali v Avstriji, v Avstriji, ki je ustavna država? In ker vlada ustava v Avstriji, ali nima ravno take veljave za Slovane, kakor za druge narode? Saj so vendar pravice vseh narodnosti zadosti trdno zagotovljene v §. 19! Ali niso Avstrijski ministri za to odgovorni? Zakaj se ne držé tedaj ustave Slovani, zlasti Čehi? Pač lahko bi se odgovorilo na taka vgovarjanja, ako bi to, kar pomeni beseda „ustava“, za nas v resnici veljalo, ako bi bila pri nas ustavna opozicija mogoča in ako bi imeli na priliko le govorno ali tiskovno svobodo! Toda, naj govori ali piše kdo izmed nas kaj vladi in ustavovernim Nemcem nevšečnega: brž je obdolžen, da kali javni mir in da hujska podložne zoper vlado; blagor mu, če mu v tem slučaju samo govor ali spis konfiscirajo in ne njega samega tirajo v zapor! Že dalj časa spričujejo to tisočerni in tisočerni dogodki. In koliko slovanskih pisateljev je bilo že obsojenih v ječo zato, ker se jim je hotelo dokazati, da netijo razpor in sovraštvo med narodi! Za nemške pisarje pa, ki v svojih vsakdanjih laži, obrekovanj in surovih prislovic polnih časopisih Čehe zasramujejo, se še nikdo ne briga ne.“

Ali ni to vse popolnoma resnično? Tako se res godi Slovanom, Čehom in drugim. — Palacky še nadalje šiba tako imenovano ustavoverno, prav za prav pa prusaško stranko in obsodi njeno početje. Dobro bi bilo, da bi ustavoverci posebno ta oddelek pazljivo prebrali, in si ga za ušesa zapisali.

Pa tudi „mladočehom“ Palacky ne prizanese, tudi proti njim vzdigne dobro zaslužen šibo in jih tako-le podaja:

„Če tako imenovane „mlade“ Čehe dolžim brezvestnosti, imam za to dosti vzroka. Ti ljudje se ustijo z besedo in pismeno v govorih brez konca in kraja, da je svoboda pred nami v nevarnosti, pravo gnjusobo tro-sijo zlasti pred Avstrijsko pravno stranko, kakor da bi bila kaka čednost in zasluženje, če kdo h kaki nepravni stranki spada. Mi „staročehi“ smo jim v resnici vsi skupaj fevdalni, klerikalni in ultramontanci, prav tako, kakor nas popisujejo njihovi prijatelji in učeniki, Dunajski judovski pisarji, od katerih se ne damo podučiti, kaka mora biti svoboda, ki se spodobi našemu narodu. Pred vsem sva tako imenovana prvaka, Palacky in Rieger, kriva vseh nadlog, katere so Česki radikalci šestindvajset let imeli prenašati. Zato so bili že predniki njihovi, uporniki majnika 1849. leta, sklenili Pa-

lacki-ja in Havliček a nagloma po sili odstraniti in ju storiti neškodljiva. Zato se mora tudi zdaj najprej Palackijeva in Riegerjeva veljava pri ljudstvu uničiti na vsak način in po vsaki ceni, če hoče kdaj zlato tele svobode priti na Česko, kakor si ti gospodje domišljujejo in pristrčno želé. Zato se pri svojih Dunajskih prijateljih in učiteljih pridno učé laži, obrekovanja in zabavljanja najinih oseb. Kjer koli ne glasujeva po njih volji, povsodi se skaževa sovražnika ljudstva..... Če so „mladočehi“, kateri tudi zdaj glasno pravijo, zdaj skušajo trositi med svet, da Palacky in Rieger nameravata kmečko ljudstvo zopet spraviti pod jarem gospôsk, kakor nekdanj, je to le grda nesramnost, ki pri meni ne obudi družega, kakor nravno studenje..... Ako je vsak klerikalec, kateri duhovnom njih služeb in opravił noče pustiti prikrajševati, potem je meni po volji imé klerikalca.

Mladočehi trdijo dalje: Česki poslanci ne smejo, kakor do zdaj, rok križem držati, gredó naj v deželni zbor in tam naj delajo za blagor dežele. To se pravi: gredó naj v past, svojim sovražnikom naj se v resnici podvržejo ter obljubijo njihovim postavam ubogati. „Ne“, pravijo mladiči, „vstopijo naj le, da z odra vsemu svetu odkrijejo krivico, ki se godi našemu narodu, in naše nasprotnike prisilijo k vrnitvi iz sramote.“ — Se ve da: šli bote tje; pokoršino obljubili in gromeli, — in Nemci bodo vam pustili grometi, dokler jih bo vaše gromenje kratkočasilo in se bodo vam mogli smijati. Ko bi pa imela resnica priti, bodo že našli pripomočkov, vam razgrajanje za vselej ustaviti. Za svojo narodnost bote tú ravno tako malo storili ali dosegli, kakor naši prijatelji v zadnjem Moravskem deželnem zboru. Ti so si z resnobo in veljavo po moči prizadevali, da bi svojim slovanskim rojakom vsaj v šolskih zadevah, če ne enakih pravic, vendar več pravičnosti kakor do zdaj dobili. Kaj so dosegli? Čisto nič! Še toliko se niso vredni zdeli ustavovercem, da bi bili njih govore zavračali; dosti, da so jim prepovedali govoriti. In ali se bodo nemški Čehi skazali bolj pravične in Čehom prijazne, kakor nemški Moravci?

Poslednjič se nam ugovarja, da smo od l. 1861 že večkrat šli v deželni zbor; zakaj se zdaj upiramo? — Odgovor je pri roki. Hodili smo v deželni zbor, kolikokrat in dokler smo se smeli nadejati sprave in zedinjenja s svojimi nasprotniki gledé svojih pravic in gledé rešenja naših opravičenih pritožeb, in izstopili smo, ko se nam je to upanje popolnoma vzelo. Dajte pa nam zopet to nado — in ne bomo le v deželni, tudi v državni zbor bomo zadovoljno hodili.“

Svojo brošuro končá Palacky s tem, da graja nevljudnost, osornost, požrešnost in prevzetnost Nemcev, kateri so se vsled teh svojih grdih lastnosti tako zamerili že vsem drugim nenemškim narodom, da jih nihče ne mara, in bodo morda ves svet tako razkačili zoper sebe, da bo imel Nemec povsod sovražnika, kjer koli se bo prikazal. Utegne se jim namreč pripetiti, kar se je pripetilo Rimljanom, da se bo orožje vse Evrope obrnilo proti nemškemu elementu.

Ta knjiga sivega Palackega je gotovo najbolj resnična slika sedanjih Avstrijskih razmer. Da pa bóde posebno Avstrijske ustavake v oči, je znano, ker „resnica v oči kolje.“

Mnogovrstne novice.

* Koliko stane vsak vojak državo? Stroški za enega vojaka znašajo na leto: Na Angleškem 2500 frankov, na Ruskem 1202 fr., na Francoskem 1172 fr., v Belgiji 1047 fr., na Laškem 917 fr., na Danskem 880 fr.,

na Španjskem 755 fr., v Avstriji pa 720 frankov. — Iz tega se vidi, da Avstrijo en vojak najmanj, največ pa Angležko stane. — To so stroški, katere država potrosi za vojaka; če pa pomislimo, da bi vsak, ko bi ne bil vojak, marveč bi delal, najmanj vsaj toliko zaslužil, kolikor stane državo, od svojega zaslužka davek plačeval itd., vidimo, da je vojaščina res draga reč za nas in za državo.

* *Zaklad najden.* V vasi Boskovi, Šemilskega okraja na Českem, je dal grobokop Novák popravljati svojo peč. Ko zidar razbija stalo, zadene s kladvom ob lonec, kateri se zdrobi in iz njega se vsujejo srebernjaki. Zidar, ki še ni nikoli kaj takega videl, strmí, otroci pa, ki so gledali, tekó v vas in povedó, kaj se je zgodilo. Na to prideró iz vse vasi ljudje in jamejo grabiti srebernjake, tolarje Marije Terezije in pruske, in predno se zidar še prav zavé, so mu bili že vse pobrali, le na dnu razbitega lonca jih je še nekoliko ostalo. Ko grobokop Novák, kateri je bil na polju, domú pride in zvé, kaj se je zgodilo, zahteva od vaščanov srebernjake nazaj, kajti že veliko let je hiša in posestvo njegove rodovine, toraj tudi najdeni zaklad po vsi pravici njegov. Ker mu pa vaščani nočejo dati denarja nazaj, jih zatoži pri sodniji in zdaj je skoro vsa vas vpletena v sodnijsko preiskavo.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Molcé vzame Minka torbico, potem podá ihteča se roko materi, katera še vedno ne vé, kaj se je zgodilo.

„Idimo proti domu, otroci,“ pravi mati, „in vi, gospod, mi potoma razložite vrok nenavadne situacije, v kateri sem vaju našla.“

„Naj vam ga razloží rajši gospodičina, meni se bo že domu mudilo.“

„I, kako? Nas mar ne bote spremili?“

„Hvala lepa! Od tod imam bliže do doma. Lepa hvala za vašo prijaznost, gospá! Atila, stopaj!“

Zasučem se pred strmečo materjo in odidem čez železno cesto, na kateri poberem pomečkani in preščipnjeni klobuk ter ga poveznem na glavo, da nisem šel gologlav, ker za rabo ni bil več. Pès teče pred mano in skaklja, pogosto se oziraje po meni.

„Blaga žival, ti si mi rešila življenje. Da bi tebe ne bilo o pravem času, bil bi jaz skočil pobrat torbico, a mašina bi me bila prehitela in zdaj bi morda ravno trkal pri sv. Petru na vrata in ga prašal, ali ima še prostora za enega.“

Tako premišlujem, pokličem pèsa k sebi, mu potrkam na vrat in malo manjka, da ga ne objamem. Atila, take prijaznosti nenavajen, mi liže roke in ko jamem zopet iti, skače vesel pred menoj.

Čudno, kako se je bilo v kratkem času v meni vse spremenilo! Ravno prej še mi je srce gorelo za Minko, a zdaj? Neprijetno mrzel občutek je nastopil za ognjem. Ženska, katera svojega ljubega spravi v smrtno nevarnost, ga ne ljubi, toraj tudi Minka mene ne ljubi, me ni nikdar ljubila. Hvala za ta nauk, če ravno bi me bil stal skoro življenje!

Domu pridši sem jako moléč in slabe volje, tako da oče zapazijo mojo čmernost.

„No, ti je zopet pes kako sitnost napravil, kakor zadnjič pri mlinarji?“ me vprašajo. „Zapodi ga od hiše, če ne, ga zapodim jaz!“

„Ne, oče, Atila mi je zdaj za vami najljubša stvar na svetu. Pri priliki vam bom že povedal, zakaj?“

„Ti sploh svojemu očetu marsikaj skrivaš. Prikrival si mi, kar se ti je v mlinu pripetilo, in zadržal moje pismo do mlinarja; zadnje je bilo sicer samo na sebi dobro, ker mlinar ni bral, kar sem mu pisal, in prav, da ni. Prikrival si mi tudi, da si v mestu s svojimi tovariši napravil ponočnico svetovalcu, zarad česar si zdaj v sodnijski preiskavi, in zdaj mi gotovo zopet kaj prikrivaš. No, če bo šlo tako naprej, bom o tebi kmalo manj vedel, kakor na pr. o srednji Afriki. Ali ni bolj sramotno zá me in zá-te, če mi take reči drugi, tuji ljudje na ušesa prinesó?“

Priznati moram, da so me te besede očetove res v zadrego spravile, ker sem sam spoznal, da so bile popolnoma opravičene. Zato jih prosim odpuščenja, izgovarjaje se, da sem jim te reči le prikrival, ker jih nisem hotel spravljati v nepotrebne skrbí, in jim obljubim, da jim odslej ne bom ničesar več prikrival. V dokaz, da mi je resnična volja, kar obljubim, tudi spolnovati, jim povem, kaj se mi je danes pripetilo. Ko končam svojo povest, pravijo oče:

„Zahvali Boga, da te je varoval smrti. Žensko zdaj poznaš in jaz mislim, da take vendar ne boš maral za ženo, če si pameten.“

„O ne, oče, nikdar! Te ljubezni sem ozdravljen.“

„Pèsu pa gre danes najlepši kos plečeta. He, Jože, povej Jeri, da skuha danes kos plečeta!“

Jože, ki je zunaj po dvorišči grabil, skoči v kuhinjo in pride kmalo s kuharico nazaj.

„Kdo bo jedel pleče?“ vpraša Jera.

„Pès ga bo jedel, Atila, kakor se mu pravi. Le skuhaj ga, danes ga je zaslužil.“

Kuharica nekoliko godrnja, a gre v kuhinjo nazaj in o poldne dobi Atila res lep kos plečeta, kakoršnega še menda ni nikdar jedel; ves popoldan se je potem lizal.

Nekoliko dni preteče brez posebnih dogodbe, kar prinese pot pismo meni pisano in sicer od Minke. Jaz mu ga hočem nazaj dati, a oče pravijo: „Le odpri ga, le, bova vsaj videla, kaj ta ženska spaka piše!“ Tedaj ga odpečatim in berem glasno. Minka izgovarja v njem svojo naglost in izreče slednjič nado, da neljuba ji dogodba ne bo motila ljubezni med nama. Pristavek matere vabi me jutri v gradič, kjer se bo napravila lična veselica — meni na čast! Podpis je: „Tvoja iz vsega srca Te ljubeča Minka.“

„Kaj boš odgovoril na to?“ vprašajo oče.

„Malo potrpite, boste sami brali,“ odgovorim jaz, se vsedem in pišem:

„Gospodičina! Ker imam le eno življenje in bi toraj ne bil v stanu, vselej, kedar bi Vam na misel prišlo, darovati ga Vam in s tem dokazati svojo ljubezen do Vas, sem prisiljen, prepustiti svoje mesto kakemu vitezu srednjega veka, čegar viteze Vi tako visoko cenite. Zdravstvujte in naj se Vam posreči, najti koga, ki bo imel več življenj, da bo mogel vsak trenutek eno staviti po nepotrebnem za Vas v smrtno nevarnost.“

„Dobro, dečko, tako je prav,“ rekó oče, ko jim preberem to pismo. „Take mestno odgojene ženske potrebujejo moža, kateri ima čas in voljo biti njihov sluga. Mi pa tukaj na kmetih imamo za-nje premalo časa. To bi bil še tudi lahko pristavil pismu, pa naj bo, je že tako dobro. Pri moji veri, Mlinarjeva Marijca je biser proti tem meščankam. Ta bi bila zá-te, pri tem ostanem.“

„Marijca?“ ugovarjam jaz. „Ta ne bo zá-me, saj ima že svojega profesorja.“

„Haha, profesorja! To je pa res pravi profesor ta! Ali ga res ne poznaš?“

„Kako bi ga poznal! Saj sem le slišal o njem